

ბავშვების სკოლაში ტრანზიციის
მხარდაჭერის სახელმძღვანელო

გამკვლევის ავტორი ორგანიზაცია
„ინოვაციები ინკლუზიური სამოგადოებოებისთვის“

სახელმძღვანელო შექმნილია საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს კოორდინაციით, არასამთავრობო ორგანიზაციის - „ინოვაციები ინკლუზიური საზოგადოებისათვის“ - მიერ, „ლია საზოგადოების ფონდის“ დაფინანსებული პროექტის - „ტრანზიციის პრაქტიკის მდგრადად ინტეგრირება ადრეული და დაწყებითი განათლების სისტემაში (III ფაზა)“ ფარგლებში. ავტორების მიერ სახელმძღვანელოში ასახული ინფორმაცია შესაძლოა არ გამოხატავდეს „ლია საზოგადოების ფონდის“ პოზიციას. შესაბამისად, ფონდი არ არის პასუხისმგებელი მასალის შინაარსზე.

The Guide is developed in coordination with the Ministry of Education and Science of Georgia by non-governmental organization “Innovations for Inclusive Society” within the frames of the project “Integrated Sustainable Transition Practices for Early and Primary Inclusive Education (III Phase). The views, opinions and statements expressed by the authors are theirs only and do not necessarily reflect the position of the Foundation. Therefore, the Open Society Foundation - Georgia is not responsible for the content of the information material.

გზამკვლევი შექმნილია ორგანიზაციის მიერ
„ინოვაციები ინკლუზიური საზოგადოებისათვის“
ავტორი: მაია წულაძე

ვისთვის არის სახელმძღვანელო

სახელმძღვანელო „მზად ვართ პირველკლასელების დასახვედრად“ შემუშავებულია ზოგადი განათლების საგანმანათლებლო დაწესებულებებისთვის და მიზნად ისახავს საქართველოს საჯარო სკოლებში მომავალი პირველკლასელების ტრანზიციის ეფექტიანი პრაქტიკის დამკვიდრებას.

რას ეხება სახელმძღვანელო

სახელმძღვანელოში განხილულია ის მიდგომები და ღონისძიებები, რომლებიც მიზანშეწონილია შემუშავდეს და დაინერგოს საქართველოს სკოლებში პირველკლასელთა ეფექტიანი ჩართვისა და სასწავლო პროცესის მაქსიმალურად პოზიტიურად დაწყების ხელშესაწყობად.

დოკუმენტში წარმოდგენილი ხედვა და მიდგომები ეფუძნება როგორც სკოლაში ბავშვების ტრანზიციის თანამედროვე საერთაშორისო გამოცდილებას და მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ პრაქტიკას, ასევე საქართველოს გამოცდილებას და ითვალისწინებს ადგილობრივი კონტექსტის თავისებურებებს.

როგორ შეუძლია სკოლას სახელმძღვანელოს გამოყენება

დოკუმენტში წარმოდგენილ მიდგომებსა და პროცედურებზე დაფუძნებით მიზანშეწონილია, რომ სკოლებმა შეიმუშაონ ბავშვების (მათ შორის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვების) ტრანზიციის ხელშეწყობის შიდა პოლიტიკა, მასთან დაკავშირებული რეგულაციები და ტრანზიციის პროგრამა.

რატომ არის საჭირო სკოლაში ტრანზიციის პროგრამა

სკოლის დაწყება ყველა ბავშვისთვის განსაკუთრებულ ცხოვრებისეულ მოვლენას წარმოადგენს, რომლის შესახებაც მოგონებები შესაძლოა ბავშვს მთელი ცხოვრების მანძილზე გაჰყვეს. არანაკლებ ემოციური გამოცდილებაა ბავშვის სკოლაში შესვლა მშობლებისთვის.

შეიძლება ითქვას, რომ სკოლის დაწყება ბავშვისა და მისი ოჯახისთვის ახალ ცხოვრებისეულ ეტაპს წარმოადგენს და უნიკალურ გამოცდილებას უკავშირდება. უნიკალურია ის გამოწვევებიც, რომელთა დაძლევა მოუწევთ ბავშვებსა და მათ ოჯახებს აღნიშნულ პროცესში. კვლევების თანახმად, ბავშვების დიდი ნაწილისთვის სკოლის დაწყების გამოცდილება კულტურულ შოკსაც კი უკავშირდება (Brostrom, S 2007). სკოლაში ტრანზიცია, რომელიც ყველა ბავშვისთვის კომპლექსურ ცხოვრებისეულ ცვლილებასთან არის დაკავშირებული, კიდევ უფრო სტრესული და გამოწვევებით სავსე შეიძლება აღმოჩნდეს სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვებისა და მათი ოჯახებისთვის (Rosier, K., McDonald, M., 2011).

სკოლაში ტრანზიციისადმი განსაკუთრებულად მონყვლადი შეიძლება აღმოჩნდნენ ბავშვები:

- რომელთაც განვითარებასა და სწავლასთან დაკავშირებული სირთულეები აქვთ ან ასეთი რისკის ქვეშ იმყოფებიან;
- სოციალურად დაუცველი ან ლინგვისტური უმცირესობის წარმომადგენელი ოჯახებიდან;
- რომლებმაც გადაიტანეს მნიშვნელოვანი ფსიქოლოგიური სტრესი (მაგ.: მშობელთა განქორწინება, მათი ავადმყოფობა, ოჯახის წევრის დაკარგვა, იძულებით გადაადგილება, ძალადობა და ა.შ.).

იმისათვის, რომ ბავშვების სკოლაში გადასვლა-შესვლის პროცესი მაქსიმალურად უმტკივნეულოდ და მომზადებულად წარიმართოს, სკოლას უნდა გააჩნდეს ბავშვების ტრანზიციის ხელშეწყობის პროგრამა, რომელიც ყველა ბავშვისთვის განსაზღვრულ გარკვეულ სტანდარტულ პროცედურებთან ერთად ცალკეული ბავშვისთვის გათვალისწინებულ გაფართოებულ და სპეციფიკურ მხარდაჭერასაც მოიცავს. ტრანზიციის ყველა პროგრამის ძირითადი მიზანია დაეხმაროს ბავშვსა და ოჯახს, თავი კომფორტულად იგრძნოს ახალ გარემოში (Brostrom, S 2004).

ტერმინი ტრანზიცია

ჩვენი სახელმძღვანელოს კონტექსტში, ტერმინი „ტრანზიცია“ განიხილება, როგორც პროცესი, რომელიც გულისხმობს ბავშვის შესვლას და/ან გადასვლას სხვადასხვა სოციალური და საგანმანათლებლო მომსახურებიდან ან ოჯახიდან ზოგადი განათლების სისტემაში.

რა გამოწვევების წინაშე შეიძლება აღმოჩნდეს ბავშვი სკოლაში ტრანზიციისას?

- » ნაცნობი და ჩვეული გარემოს (მაგ., სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების) დატოვება/შეცვლა;
- » ახალი, განსხვავებული და მეტად სტრუქტურირებული დღის რუტინა;
- » თვისებრივად განსხვავებული აქტივობები და აქტივობების თავად შერჩევის ნაკლები შესაძლებლობა;
- » განსხვავებული ფიზიკური გარემო (მაგ.: დიდი და ორიენტაციის თვალსაზრისით შედარებით რთული სივრცე, ხმაური, განსხვავებული ავეჯი და სასკოლო ინვენტარი);
- » ბევრი ახალი, უცხო ბავშვი და მრდასრული, ახალი ურთიერთობების/კავშირების დამყარების საჭიროება;
- » განსხვავებული და მნიშვნელოვნად გამრდილი მოთხოვნები/მოლოდინები ბავშვის მიმართ, განსხვავებული და უფრო კომპლექსური წესები;
- » მეტი ავტონომიურობის საჭიროება და პასუხისმგებლობები;

რა კითხვები და შფოთვები შეიძლება ჰქონდეთ მშობლებს სკოლაში ბავშვის ტრანზიციასთან დაკავშირებით?

- » როგორ დარჩება ბავშვი სკოლაში მართო?
- » როგორი იქნება სკოლის პერსონალის, ადმინისტრაციის მიმღებლობა ბავშვის მიმართ და მხარდაჭერა?
- » რა ხდება სკოლაში სასწავლო დღის მანძილზე და როგორ იქნება სკოლის აქტივობებში, საგაკვეთილო პროცესში ჩართული მისი შვილი?
- » რამდენად შეძლებენ მასწავლებლები და/ან სპეციალისტები ბავშვის მიმდინარე აქტივობებში ჩართვას?
- » რა რესურსები აქვს სკოლას მისი შვილის სწავლის მხარდასაჭერად?
- » როგორ მოახერხებს ბავშვი სკოლის ტუალეტის გამოყენებას, რამდენად შეძლებს სკოლის გარემოში/სივრცეში ორიენტირებას?
- » რამდენად შეძლებს ბავშვი მისთვის საჭირო დახმარების მოთხოვნას და გამოყენებას?
- » რამდენად უსაფრთხოდ იქნება ბავშვი სკოლაში?
- » რამდენად შეძლებს ბავშვი მეგობრების შეძენას, თანატოლებთან ურთიერთობას?
- » როგორ მიიღებენ მის შვილს სხვა ბავშვები?
- » რამდენად პოზიტიური იქნება ურთიერთობა მასსა და სხვა მშობლებს შორის?
- » რამდენად შედეგიანი იქნება სკოლაში სწავლა მისი შვილისთვის?

ტრანზიციის პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილი პროცესი მინიმუმამდე ამცირებს სკოლანერობასა და მოულოდნელობებს, როგორც ერთი გარემოდან/მომსახურებიდან მეორეში გადასვლამდე და უშუალოდ გადანაცვლების პროცესში, ასევე მას შემდეგაც.

ბავშვი, რომელიც სკოლას დადებითი გამოცდილებებით იწყებს, შემდგომშიც თავს კომფორტულად, დაცულად და მშვიდად გრძნობს საგანმანათლებლო გარემოში, გამოხატავს სწავლისადმი მეტ მონდომებასა და მოტივაციას, ეფექტურად ამყარებს კომუნიკაციას და უყალიბდება სკოლის თემისადმი მიკუთვნებულობა.

გამომდინარე იქიდან, რომ სკოლის წარმატებულად დაწყება ბავშვებისთვის საკმაოდ გრძელვადიან პოზიტიურ შედეგებს უკავშირდება, განვითარებული ქვეყნების თანამედროვე საგანმანათლებლო სისტემაში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ბავშვების უმტკივნეულო გადასვლას (გადაცდილებას) ერთი სისტემიდან მეორეში.

ტრანზიციის პროცესში ბავშვთან დაკავშირებულ ყველა პირსა და მხარეს - ოჯახს, სკოლამდელ დაწესებულებას, ადრეული განვითარების მომსახურებას და სკოლას, საკუთარი პასუხისმგებლობა გააჩნია დასწორედ პროცესში ჩართული ყველა მხარის კომუნიკაციასა და თანამშრომლობაზეა დამოკიდებული ტრანზიციის პროგრამის ეფექტიანობა და ხარისხი (Margetts, K 2004).

დღეს ბევრ ქვეყანას წარმატებით აქვს დანერგილი ტრანზიციის ხელშეწყობის ინიციატივები, რომლებიც ბავშვს და მის გარემოცვას სკოლის დაწყებით განპირობებული სიახლეებისა და ცვლილებებისთვის ამზადებს და სკოლაში ტრანზიციის პროცესს ყველა ჩართული მხარისთვის აადვილებს. აღსანიშნავია, რომ ტრანზიციის პოლიტიკის შემუშავებასა და მასთან დაკავშირებული მხარდაჭერი მექანიზმების დანერგვაზე მუშაობა 2018 წლიდან საქართველოშიც დაიწყო.

რას გვეუბნება კვლევები სკოლაში ბავშვის ტრანზიციამდე?

» ტრანზიციის პროცესში გადამწყვეტია, რომ ბავშვს მიეცეს შესაძლებლობა, განსაზღვროს, თუ რა ელის, ჰქონდეს გარემოზე მაქსიმალური კონტროლი და შესაძლებლობების ფარგლებში იცოდეს, როდის მოხდება ეს ცვლილება, ვინ იქნებიან პროცესში ჩართული პირები (ნაცნობი, უცნობი, ახლად გაცნობილი) და რა მოლოდინი არსებობს ახალ გარემოსთან მიმართებით (ფაბიანი & დუნლოპი, 2002).

» სკოლის პოზიტიური დაწყება, ანუ, სკოლაში პოზიტიური ტრანზიცია უკავშირდება რიგ დადებით შედეგებს ბავშვებში (Dockett and Perry 2007).

» სკოლასთან დაკავშირებულ ადრეულ პოზიტიურ გამოცდილებას შეუძლია უზრუნველყოს ბავშვის ოპტიმალური განვითარება და კეთილდღეობა, ასევე, გავლენა იქონიოს სამომავლო მოლოდინსა და გამოცდილებაზე როგორც სკოლაში, ასევე მის საზღვრებს გარეთ (Entwhistle and Alexander, 1998).

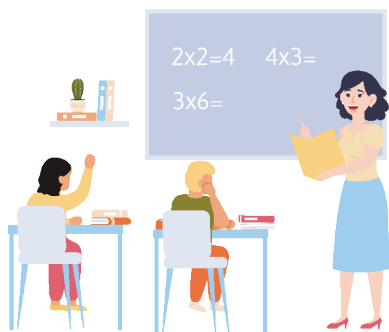
სკოლაში ტრანზიციის ხელშეწყობის პროგრამა

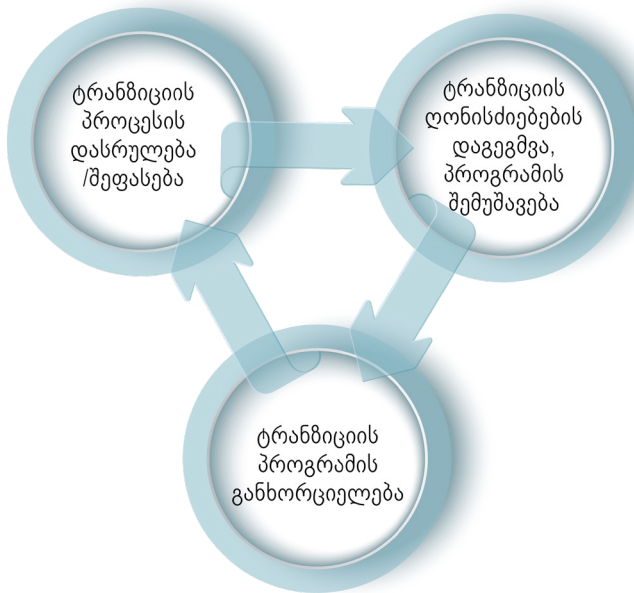
სკოლაში ტრანზიციის ხელშეწყობის პროგრამა წარმოადგენს ცალკეული სკოლის მიერ შემუშავებულ დროში განსაზღვრულ იმ ღონისძიებებისა და აქტივობების ერთობლიობას, რომლებიც ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებამ სკოლის დაწყების ხელშესაწყობად სტანდარტულად უნდა განახორციელოს მომავალი პირველკლასელებისთვის.

სკოლის სტანდარტული ტრანზიციის პროგრამის ფარგლებში შესაძლოა ზოგიერთ ბავშვს დამატებითი, სპეციფიკური მხარდაჭერა და ინდივიდუალურად განსაზღვრული პროცედურები და ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმა დასჭირდეს. შესაბამისად, აუცილებელია, რომ სკოლის ტრანზიციის ხელშეწყობის პროგრამა და მასთან დაკავშირებული პრაქტიკა ინკლუზიურობის პრინციპს ეფუძნებოდეს და ყველა ბავშვისა და ოჯახის სკოლაში ტრანზიციასთან დაკავშირებულ უნიკალურ საჭიროებებს ეხმიანებოდეს.

სკოლის მიერ შემუშავებული ტრანზიციის ხელშეწყობის პროგრამა სტანდარტულად გარკვეულ კომპონენტებს უნდა ითვალისწინებდეს, რომელთა პრაქტიკაში დამუსტება და განხორციელების გზების შემუშავება ცალკეულ სკოლას თავისებურად შეუძლია.

გამომდინარე იქიდან, რომ სკოლაში ტრანზიცია არა ერთჯერად მოვლენას, არამედ პროცესს წარმოადგენს, მიზანშეწონილია, რომ სკოლა ტრანზიციის პროგრამის მომზადებას და მასთან დაკავშირებული ღონისძიებების დაგეგმვას ახალ სასწავლო წლამდე, სულ მცირე, ერთი წლით ადრე იწყებდეს და ბავშვის მიერ სკოლის ფორმალური დაწყების შემდგომაც აგრძელებდეს მანამ, სანამ ბავშვი სკოლასთან შეგუებას არ გამოავლენს და სკოლის თემის სრულფასოვანი წევრი არ გახდება. შეიძლება ითქვას, რომ სკოლის ტრანზიციის პროგრამა პრაქტიკის განვითარებაზე ორიენტირებულ, უწყვეტ ციკლურ პროცესს წარმოადგენს - მაშინ, როდესაც სკოლა ასრულებს ახლად მიღებული პირველკლასელების ტრანზიციის და ახდენს რეფლექსიას განხორციელებულ პროცესზე, უკვე იწყებს მზადებას მომავალი პირველკლასელების მისაღებად.

სკოლის ტრანზიციის პროგრამის მნიშვნელოვანი კომპონენტები:

- » ტრანზიციის ხელშეწყობის პროცესის ადრეული ინიცირება და კომუნიკაცია სკოლასა და ოჯახს შორის;
- » ტრანზიციის პროცესის კოორდინატორის/მხარდამჭერი პირის/ ჯგუფის განსაზღვრა;
- » თემში არსებულ სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებთან თანამშრომლობა და ერთობლივი ღონისძიებების განხორციელება;
- » მიმღები კლასების ადრეული დაკომპლექტება და კლასის დამრიგებლის განსაზღვრა;
- » ვიზიტების ორგანიზება სკოლაში;
- » განსაკუთრებული საჭიროების მქონე ბავშვებისთვის დამატებითი/გაფართოებული მხარდაჭერის უზრუნველყოფა;
- » სკოლის დაწყების შემდგომი მხარდაჭერა - პირველი დღეები სკოლაში;
- » მხარდაჭერილი ტრანზიციის შედეგები - ტრანზიციის პროცესის შეფასება.

ტრანზიციის ხელშეწყობის პროცესის ადრეული ინიცირება და კომუნიკაცია სკოლასა და ოჯახს შორის

ტრანზიციის პროცესის ადრეული ინიცირება გულისხმობს, რომ ახალი სასწავლო წლიდან სკოლა უკვე იწყებს ზრუნვას მომავალი პირველკლასელების მისაღებად საჭირო ღონისძიებების დაგეგმვაზე და ყოველი ახალი პროგრამის შემუშავებისას ითვალისწინებს ტრანზიციის წინარე პროცესით მიღებულ გამოცდილებას. განხორციელებული პროცესის შეფასებისა და ახალი პროგრამის დასაგეგმად სკოლას შემუშავებული უნდა ჰქონდეს **ტრანზიციის თვითრეფლექსიის კითხვარი** (იხილეთ პუბლიკაცია: სკოლის თვითშეფასების კითხვარი - მზაობა პირველკლასელთა ტრანზიციისთვის). აღნიშნული კითხვარის გამოყენება მნიშვნელოვანია ტრანზიციის ციკლის ყველა ეტაპზე - დაგეგმვისას, უშუალოდ განხორციელებისას და დასრულებისას.

ამასთანავე, მნიშვნელოვანია, რომ სკოლამ პროაქტიური როლი შეასრულოს სასწავლო წლის დაწყებამდე მომავალი პირველკლასელების და მათი ოჯახების გაცნობაში და სკოლის გასაცნობად სათანადო პირობები შექმნას მათთვის.

ქვემოთ წარმოდგენილ თავში სკოლის მიერ მომავალ პირველკლასელებსა და მათ ოჯახებთან ადრეული კომუნიკაციის რამდენიმე მაგალითია წარმოდგენილი.

რეგისტრაციის ფორმა სკოლით დაინტერესებული მშობლებისთვის

სკოლას შეუძლია საკუთარ ვებგვერდზე განათავსოს სპეციალური რეგისტრაციის ფორმა, რომლის საშუალებითაც დარეგისტრირებას სკოლით დაინტერესებული მშობლები პირველკლასელების ოფიციალურ რეგისტრაციამდე შეძლებენ. ამის შედეგად სკოლას მთელი წლის განმავლობაში ექნება შესაძლებლობა საორიენტაციო შეხვედრები მოუწყოს დაინტერესებულ მშობლებს ან/და კომუნიკაციის სხვა საშუალებებით (მაგ.: დეტალური წერილობითი ინფორმაცია, სატელეფონო კომუნიკაცია) უკეთ გააცნოს მათ სკოლის გარემო, დაეხმაროს საბოლოო არჩევანის გაკეთებაში.

ღია ბარათი სკოლაში დარეგისტრირებული ბავშვებისა და მშობლებისთვის

სკოლას შეუძლია ოფიციალური რეგისტრაციის გავლის შემდეგ ყველა მომავალ მოსწავლეს/მშობელს მისასალმებელი მოკლე ტექსტური შეტყობინება ან/და ღია ბარათი გაუგზავნოს იმის ნიშნად, რომ სკოლაში ელიან.

მისასალმებელი ბარათის მაგალითი:

სკოლის საინფორმაციო ბროშურა

მნიშვნელოვანია, რომ ინფორმაცია სკოლის შესახებ მაქსიმალურად ხელმისაწვდომი იყოს მშობლებისთვის. აღნიშნული მიზნით, რეკომენდებულია სკოლას მომზადებული ჰქონდეს საინფორმაციო ბროშურა, რომელიც სათანადო ინფორმაციას მარტივად და ყველასათვის ხელმისაწვდომად გააცნობს სკოლით დაინტერესებულ ოჯახებს. აღნიშნული ბროშურა ელექტრონული სახით შეიძლება განთავსდეს სკოლის ვებგვერდზე და თემში - პოლიკლინიკებსა და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებში გაზიარდეს.

რა საკითხებს შეიძლება მოიცავდეს სკოლის საინფორმაციო ბროშურა:

- » ტრანზიციის ხელშეწყობის პოლიტიკა და პრაქტიკა;
- » სკოლაში არსებული დამატებითი წრეები და სერვისები;
- » სკოლაში მოქმედი სპეციალისტები;
- » სკოლის ფიზიკური გარემო;
- » მშობლებთან კომუნიკაციის და თანამშრომლობის ფორმები;
- » სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებისთვის არსებული მხარდაჭერა;
- » სხვა ინფორმაცია, რომლის გაზიარებასაც სკოლა მნიშვნელოვნად მიიჩნევს.

სკოლის საინფორმაციო ბროშურის მაგალითი წარმოდგენილია დოკუმენტის ბოლოში.

სკოლის ალბომი

სკოლას შეუძლია მოამზადოს საკუთარი გარემოს შესახებ ვიზუალური მასალა (ფოტოალბომი ან ვიდეორგოლი), რომელშიც ასახული იქნება სკოლის სხვადასხვა ფიზიკური სივრცე და სკოლის გარემოს გაცნობის შესაძლებლობას მისცემს ბავშვებსა და მშობლებს. აღნიშნული ფოტოალბომი ან/და ვიდეორგოლი შეიძლება განთავსდეს სკოლის ვებგვერდზე და ხელმისაწვდომი იყოს სკოლით დაინტერესებული მშობლებისა და მათი შვილებისთვის.

ბავშვის გასაცნობი ფორმა

მომავალი პირველკლასელების წინასწარ გასაცნობად სკოლას შეუძლია საკუთარ ვებგვერდზე განათავსოს ელექტრონული კითხვარი, რომელშიც მშობლები ბავშვის შესახებ მნიშვნელოვან ინფორმაციას შეიტანენ. აღნიშნული ინფორმაცია სკოლას შესაძლებლობას მისცემს განსაზღვროს, თუ რომელი ბავშვი რა გამოწვევის წინაშე შეიძლება აღმოჩნდეს ახალ გარემოში გადმოსვლისას და ვისთვის რა ტიპის დამატებითი მხარდაჭერის აღმოჩენა იქნება აუცილებელი.

ბავშვის უკეთ გაცნობასა და დახვედრაში სკოლას შემდეგი ინფორმაცია დაეხმარება:

- » ბავშვის ინტერესები, ძლიერი მხარეები და შესაძლებლობები;
- » რა ტიპის გადაუდებელი დახმარება შეიძლება დასჭირდეს ბავშვს და როგორ შეიძლება ასეთ დროს იმოქმედოს სკოლამ;
- » ბავშვის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია;
- » ბავშვის თვითმომსახურების უნარებთან, ავტონომიურობასთან დაკავშირებული ინფორმაცია;
- » რა დაეხმარება ბავშვს სკოლის გარემოში დამშვიდებასა და სასწავლო აქტივობებში ჩართვაში (მაგ.: მოძრაობის შესაძლებლობის მიცემა, დროებით განმარტოება და სხვა);
- » ინფორმაცია იმის თაობაზე, თუ რა დაეხმარება ბავშვს სხვებთან კომუნიკაციაში;
- » ბავშვის სწავლის სტილი და მიდგომები, სტრატეგიები, რომლებიც განსაკუთრებულად კარგად მუშაობს ბავშვთან; ის, რაც ბავშვს, მაგალითად, ბალის გარემოში ეხმარებოდა;
- » ენა, რომელსაც ბავშვი და ოჯახი იყენებს;
- » მშობლების მოლოდინი, წუხილი, შფოთვა ბავშვის სკოლაში ჩართვასთან დაკავშირებით და ა.შ.;
- » ხომ არ მოდის ამავე სკოლაში ბავშვის მეგობარი/მისთვის კარგად ნაცნობი სხვა ბავშვი?
- » ინფორმაცია ბავშვის ჯანმრთელობის შესახებ;
- » ინფორმაცია სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების არსებობის შესახებ და ის ადაპტაციები და მხარდაჭერა, რაც ბავშვს სჭირდება ან/და შესაძლოა დასჭირდეს სკოლის გარემოში;
- » ბავშვის სპეციფიკური რუტინა (მაგ.: ბავშვს შესაძლოა პერიოდულად სარეაბილიტაციო პროცედურების გავლა უწევდეს, რომელიც სასკოლო დროს ემთხვევა);
- » სხვა დამატებითი მხარდაჭერა, რომელიც ბავშვს სკოლაში ტრანზიციის პროცესს გაუადვილებს.

ბავშვის გასაცნობი ფორმის ნიმუში

ბავშვის სახელი და გვარი:	
ბავშვის პ/ნ:	
დაბადების თარიღი:	
ბავშვის ასაკი:	
ბავშვის საცხოვრებელი მისამართი:	
მშობლის სახელი და გვარი:	
მშობლის საკონტაქტო ინფორმაცია:	
მობ:	
ელ ფოსტა:	
დადის თუ არა რაიმე წრეზე, თუ კი, - რომელზე:	
დადის თუ არა ბავშვი ბაღში, თუ კი, - რომელში:	
გვიამბეთ თქვენს ბავშვზე	
მაგალითად: რისი კეთება უყვარს? რა გამოსდის განსაკუთრებულად კარგად? რა არ უყვარს განსაკუთრებულად? რა სახელით მიმართავთ სახლში? ხომ არ მოდის ამავე სკოლაში მისი მეგობარი/მისთვის კარგად ნაცნობი ბავშვი? რა ეხმარება სწავლაში? რა ეხმარება ურთიერთობების დამყარებაში? რა ეხმარება ახალ გარემოსთან შეგუებაში?	
ის, რაც უცილებლად უნდა ვიცოდეთ თქვენს ბავშვზე მაგალითად: ხომ არა აქვს რაიმეზე ალერგია? ხომ არა აქვს განმრთელობასთან დაკავშირებული რაიმე საჭიროებები, რაც უნდა გავითვალისწინოთ? ხომ არ საჭიროებს თვითმომსახურების აქტივობების დროს დახმარებას? რაში საჭიროებს განსაკუთრებულ ხელშეწყობას? ხომ არ ახასიათებს ქცევა, რომელიც მის უსაფრთხოებას რისკის ქვეშ აყენებს? ხომ არა აქვს ბავშვს სპეციალური/განსაკუთრებული საჭიროებები და ხომ არ საჭიროებს სპეციფიკურ მხარდაჭერას? ხომ არა აქვს სპეციფიკური რუტინა?	
გვიამბეთ თქვენი ოჯახის შესახებ მაგალითად: ოჯახის წევრები და ბავშვისთვის მნიშვნელოვანი ადამიანები; საკომუნიკაციო ენა ოჯახში; თქვენი მოლოდინი და წესილი ბავშვის სკოლაში წასვლასთან დაკავშირებით; სხვა მნიშვნელოვანი ინფორმაცია, რომლის ჩვენთვის გაზიარებასაც ისურვებდით.	
სკოლაში პირველი დღეები... რა შეიძლება ბავშვს განსაკუთრებულად გაჭირდეს სკოლის დანდების პირველ დღეებში და რა დაეხმარება მას? მაგალითად: როგორი რეაქცია შეიძლება ჰქონდეს პირველ დღეს შედარებით ხალხმრავალ და ხმაურიან გარემოში? როგორი რეაგირება შეიძლება ჰქონდეს წარის ხმაზე? რამდენად შეძლებს მშობლის გარეშე დარჩენას?	

მნიშვნელოვანია, რომ სკოლამ მშობლებისგან მიღებული ინფორმაცია სათანადოდ დაამუშაოს, რაც ცალკეული ბავშვის შემთხვევაში სათანადო რეაგირების და მხარდაჭერის დაგეგმვის შესაძლებლობას მისცემს მას.

ბავშვის სახელი, გვარი		თარიღი	
გამოვლენილი საჭიროებების შეჯამება (რა ვიცი?)	საჭირო ინფორმაცია (დამატებით რა უნდა ვიცოდეთ ?)	მოქმედებები (რა უნდა გაგაკეთოთ ?)	როლები და პასუხისმგებლობები (ვინ რას გააკეთებს?)

იმ შემთხვევაში, თუ მშობელი კითხვარში ბავშვის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების არსებობას აღნიშნავს, მიზანშეწონილია სკოლა დაუკავშირდეს მშობელს და, ერთი მხრივ, უფრო სრულყოფილი ინფორმაცია მიანოდოს სკოლაში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებისთვის არსებული მხარდაჭერის შესახებ და, მეორე მხრივ, თავადაც მეტი ინფორმაცია მოიძიოს ბავშვის საჭიროებების შესახებ. სკოლას შეუძლია მშობელთან თანამშრომლობით ბავშვის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია მოიპოვოს ბავშვთან დაახლოებული სხვადასხვა პირისგან (მაგ.: სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულების აღმზრდელი, აღრეული განვითარების სპეციალისტი და/ან თერაპევტი, სამინისტროს მულტიდისციპლინური გუნდის წევრები). ამასთანავე, სკოლამ შეიძლება მშობელს სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულების მიერ მომზადებული ბავშვის პორტფოლიოს გაცნობა სთხოვოს.

ტრანზიციის კოორდინატორის/მხარდაჭერის განსაზღვრა

სკოლამ უნდა განსაზღვროს მომავალი პირველკლასელების ტრანზიციამე პასუხისმგებელი პირი ან პირთა ჯგუფი. ტრანზიციამე პასუხისმგებელი პირი/ჯგუფი წარმოადგენს მთავარ საკონტაქტოს სუბიექტს როგორც სკოლის ადმინისტრაციისა და პერსონალისთვის, ასევე მშობლებისთვის. ტრანზიციამე პასუხისმგებელი პირი კოორდინირებას უწევს ბავშვის სკოლაში გადასვლასთან დაკავშირებულ სხვადასხვა პროცედურას.

აღნიშნული პირის/ჯგუფის ფორმირება შესაძლოა ხდებოდეს ყოველწლიურად ან ერთი და იგივე პირი/ჯგუფი სკოლას უფრო ხანგრძლივი დროით ჰყავდეს განსაზღვრული.

ტრანზიციის ხელშეწყობი პირის/ჯგუფის ფუნქციები შეიძლება მოიცავდეს, მაგრამ არ შემოიფარგლებოდეს შემდეგით:

- » ამყარებს კონტაქტს ბავშვის/ბავშვების მშობლებთან;
- » ამყარებს კონტაქტს სხვა ჩართულ მხარეებთან. აღნიშნულ მხარეებს შეიძლება წარმოადგენდნენ: სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების და იმ სოციალური რეაბილიტაციის სერვისის თანამშრომლები, რომელშიც ჩართულია ბავშვი, ბავშვის თერაპევტი, სამინისტროს მულტიდისციპლინური გუნდი და ბავშვთან დაკავშირებული სხვა მნიშვნელოვან პირები, რომელთაც საკუთარი წვლილის შეტანა შეუძლიათ ტრანზიციის ხელშეწყობის პროცესში;
- » წარმოადგენს მთავარ საკონტაქტო პირს სკოლისთვის, დამრიგებლისთვის, ადმინისტრაციისთვის;
- » ორგანიზებას უწევს ბავშვის/ოჯახის ვიზიტებს სკოლაში, საინფორმაციო შეხვედრებს მშობლებთან გაერთიანებულ შეხვედრებს სხვადასხვა ჩართული მხარის მონაწილეობით;
- » აგროვებს მნიშვნელოვან ინფორმაციას ბავშვისა და ოჯახის შესახებ, სხვა დოკუმენტაციას და აღნიშნულს გააცნობს სკოლის დანარჩენ წარმომადგენლებს - დამრიგებელს, ინკლუზიურ განათლებაში ჩართულ სპეციალისტებს, სკოლის ადმინისტრაციას;
- » ტრანზიციის კოორდინატორის/მხარდაჭერის განსაზღვრა
- » ორგანიზებას უწევს ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმის შეხვედრებს და მონიტორინგს უწევს ამ გეგმის განხორციელებას;
- » ინიცირებს და მონიტორინგს უწევს სკოლის მიერ ბავშვის დასახვედრად და სასწავლო პროცესში ჩასართავად აუცილებელ ღონისძიებებს.

თანამშრომლობა სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებთან და ერთობლივი ღონისძიებების განხორციელება

სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებები მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენენ ბავშვების სკოლაში ტრანზიციის ხელშეწყობასა და გადასვლის პროცესის უწყვეტობის შენარჩუნებაში. სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებსა და სკოლებს შორის თანამშრომლობა აისახება ერთობლივად დაგეგმილ აქტივობებში, რაც, თავის მხრივ, სკოლის მიერ შემუშავებული ტრანზიციის პროგრამის შემადგენელ ნაწილს წარმოადგენს.

სკოლას გაცხადებული უნდა ჰქონდეს, რომ მისი გარემო მთელი წლის მანძილზე ღიაა სკოლამდელი განათლების დაწესებულებების აღსაზრდელებისთვის, მზად არის ღია კარის დღეების და სხვა მრავალფეროვანი აქტივობების საშუალებით ბავშვებს გააცნოს სკოლის კულტურა და გარემო, ზოგადად სკოლისადმი პოზიტიურ განწყობა შეუქმნას მათ, იმისდა მიუხედავად, ამ კონკრეტულ სკოლაში იქნებიან თუ არა მომავალში ბავშვის აღსაზრდელები. ამისათვის სკოლას მთელი რიგი აქტივობები აქვს შემუშავებული და დაგეგმილი სკოლამდელი აღზრდის პარტნიორ დაწესებულებებთან. მთელი წლის მანძილზე სკოლებსა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებს შორის თანამშრომლობითი კავშირი ერთ-ერთი საუკეთესო გზაა სკოლაში ყველა ბავშვის ტრანზიციის ხელშესაწყობად.

სკოლისა და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების მიერ ერთობლივად განხორციელებული ღონისძიებები შეიძლება ითვალისწინებდეს:

» სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების აღსაზრდელების დიდ და შედარებით მცირე ჯგუფებად ვიზიტს სკოლაში, რაც შეიძლება მოიცავდეს: სკოლის ფიზიკური გარემოს, გაკვეთილის პროცესის გარკვეული თავისებურებების გაცნობას, სკოლის სადღესასწაულო ღონისძიებებზე დასწრებას, სკოლის მოსწავლეებთან ერთად სხვადასხვა ასაკობრივ აქტივობებში ჩართვას (მაგ.: ხატვა, თემატური აპლიკაციების მომზადება, მუსიკალური აქტივობები და სხვა).

» სკოლის წარმომადგენლების (მაგ., მიმღები კლასის მასწავლებლების, სკოლის მოსწავლეების) ვიზიტს ბაღში მომავალი პირველკლასელების გაცნობის, აღსაზრდელების სადღესასწაულო ღონისძიებებზე დასწრების, სკოლის მოსწავლეების და ბაღის აღსაზრდელების ერთობლივი აქტივობების განხორციელების მიზნით.

» სკოლამდელი განათლების დაწესებულების აღმზრდელების და სკოლის წარმომადგენლების ერთობლივ შეხვედრებს და კლასის ფიზიკური სივრცის მონახობის და სასკოლო აქტივობების იმ თავისებურებების განხილვას, რაც სკოლის გარემოს დაახლოებს ბაღის გარემოსთან და სწავლის დაწყების საწყის ეტაპზე პირველკლასელებს ახალ გარემოში კომფორტულად და მშვიდად აგრძნობინებს თავს.

» სკოლის და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების წარმომადგენლების ერთობლივი შეხვედრა აღსაზრდელების მშობლებთან ბაღის ან/და სკოლის გარემოში. მშობლებისთვის თამაშის მნიშვნელობის, სკოლისათვის მოსამზადებელი აქტივობების გაცნობა.

! გასათვალისწინებელია, რომ ბავშვები საბავშვო ბაღიდან ყოველთვის არ მიდიან იმავე უბნის სკოლაში, რომელშიც ბაღია განთავსებული ან ყველა ბავშვი თავისი უბნის საბავშვო ბაღში არ დადის. მიუხედავად ამისა, სკოლებსა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებს შორის თანამშრომლობა მნიშვნელოვანია, რომ ბავშვებს სწორი წარმოდგენა და შესაბამისი მოლოდინები ჩამოუყალიბდეთ სკოლის გარემოზე.

! ამავდროულად, მნიშვნელოვანია, რომ თუ ბავშვი მომავალი წლიდან იმ სკოლაში არ მიდის, რომელიც მის ბაღთან თანამშრომლობდა და რომლის გარემოს გაცნობაც შესაძლებლობაც მას ჰქონდა, ის ამის თაობაზე წინასწარ იყოს ინფორმირებული, რათა შემდგომ გარკვეული სტრესი არ განიცადოს. სასწავლო წლის დაწყებამდე ბავშვს იმ სკოლაში ვიზიტის/ვიზიტების შესაძლებლობაც უნდა მიეცეს, რომელშიც ახალი სასწავლო წლიდან უნდა ჩაერთოს.

სკოლისა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების ბავშვების ერთობლივი აქტივობა

გარემო	სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება ან სკოლა.
მიზანი	სკოლის გაცნობა მომავალი პირველკლასელებისთვის და ახალ გარემოში გადასვლის გაადვილება.
აქტივობა N1	მიმღები კლასის მასწავლებლები თავის მოსწავლეებთან ერთად სტუმრობენ ან მასპინძლობენ ბაღის აღსაზრდელებს და აცნობენ სკოლის შესახებ წიგნს, რომელიც მოსწავლეებმა აღსაზრდელებისთვის თავად მოამზადეს. წიგნი შეიძლება იყოს როგორც ციფრული, ასევე მატერიალური სახით. სკოლის შესახებ ამბის გაცნობა ინტერაქტიულად მიმდინარეობს. მომავალი პირველკლასელები სვამენ მათთვის საინტერესო კითხვებს და გამოხატავენ საკუთარ მოსაზრებებს სკოლაზე.
რესურსი	კომპიუტერი, პროექტორი ან ქაღალდისგან ხელნაკეთი წიგნი
აქტივობა N2	მიმღები კლასის მასწავლებლები თავის სკოლის მოსწავლეებთან ერთად სტუმრობენ ან მასპინძლობენ ბაღის აღსაზრდელებს. სკოლის მოსწავლეებს მომზადებული აქვთ ფერადი ბარათები, რომლებზეც გამოსახულია სხვადასხვა აქტივობა და საგანი. ბარათების ნაწილის შინაარსი უკავშირდება სკოლას და ნაწილი - არა. ბავშვები სხედან წრეში. სკოლის მოსწავლეები თანმიმდევრულად უჩვენებენ ბაღის აღსაზრდელებს ბარათებს. თამაშის წესით თანახმად, ბავშვებმა ხელები უნდა აწიონ მაღლა ან შემოკრან ტაში (შეთანხმებისამებრ), თუ ბარათზე გამოსახული აქტივობა/საგანი სკოლას უკავშირდება.
რესურსი	ბარათები, რომელზეც სხვადასხვა მოქმედება/აქტივობა და საგნებია გამოსახული
შენიშვნა	აქტივობა შეიძლება განხორციელდეს შედარებით მცირე ჯგუფებში. აღნიშნული აქტივობები მნიშვნელოვანი კლასგარეშე საქმიანობაა სკოლის მოსწავლეებისთვისაც და შესაძლოა რომელიმე სწავლის შედეგთან/შედეგებთან იყოს დაკავშირებული.

კლასების ადრეული დაკომპლექტება და დამრიგებლის განსაზღვრა

მნიშვნელოვანია, რომ მიმღები კლასების დაკომპლექტება და კლასის დამრიგებლის განსაზღვრა სასწავლო წლის დაწყებამდე რამდენიმე თვით ადრე ხდებოდეს, რათა სასწავლო წლის დაწყებამდე ბავშვებს, მათ მშობლებსა და მასწავლებლებს ერთმანეთის გაცნობის შესაძლებლობა მიეცეთ.

კლასების ადრეულ დაკომპლექტებას და დამრიგებლის წინასწარ განსაზღვრას შემდეგი დადებითი შედეგები აქვს:

დამრიგებელს შესაძლებლობა ეძლევა სასწავლო წლის დაწყებამდე დაგეგმოს და განახორციელოს მომავალ მოსწავლეებსა და მშობლებთან როგორც ჯგუფური, ასევე ინდივიდუალური საორიენტაციო შეხვედრები.

ბავშვებს ეძლევათ შესაძლებლობა, წინასწარ გაეცნონ და შეეგუონ მომავალ დამრიგებელს, ისევე, როგორც მასწავლებელს ეძლევა შესაძლებლობა, წინასწარ გაიცნოს ბავშვები, გაეცნოს მათ საჭიროებებს, ძლიერ მხარეებსა და განსაზღვროს სასწავლო პროცესში მათი ჩართვის ხელშეწყობის გზები;

მასწავლებელსაც და მშობლებსაც შესაძლებლობა ეძლევათ გაუზიარონ, თუ რა მოლოდინი გააჩნიათ ერთმანეთის მიმართ და რის გათვალისწინება უნდა მოხდეს სასწავლო პროცესში; საფუძველი ეყრება მომავალ თანამშრომლობას მშობლებსა და მასწავლებლებს შორის;

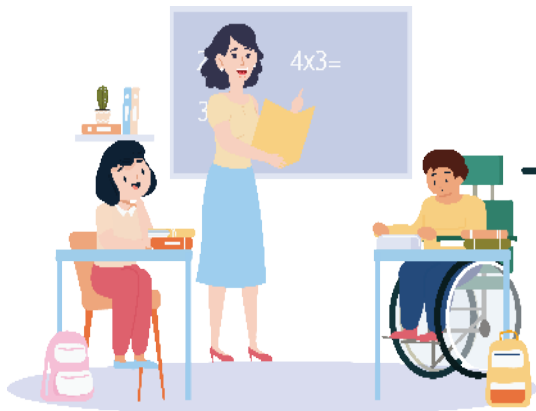
შესაძლებლობას იძლევა ბავშვი მეგობართან/მისთვის კარგად ნაცნობ ბავშვთან მოხედოს კლასში (ეს შეიძლება იყოს მეზობელი, ნათესავი ან/და საბავშვო ბაღის ჯგუფელი, რომელიც იმავე სკოლაში შედის). ეს ფაქტორი ბავშვებს ბევრად უფრო მშვიდად და თავდაჯერებულად აგრძნობინებს თავს და ახალ გარემოში ადაპტაციას უადვილებს.

მასწავლებელს შესაძლებლობას აძლევს უფრო მომზადებული დახედოს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვს, საჭიროების შემთხვევაში წინასწარ გაძლიერდეს ბავშვის დასახვედრად, მიიღოს სხვადასხვა სპეციალისტის კონსულტაცია ან/დასასწავლო წლის დაწყებამდე გაიაროს შესაბამისი ტრენინგი.

მნიშვნელოვანია, რომ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვისთვის კლასის დამრიგებლის შერჩევის საკითხი სკოლის ადმინისტრაციამ მშობელთან ერთად განიხილოს და მისი მოსაზრებებიც გაითვალისწინოს. კლასის დამრიგებლის შერჩევისას სკოლის ადმინისტრაციამ შემდეგი ფაქტორები შეიძლება გაითვალისწინოს:

- » მასწავლებლის წინარე გამოცდილება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეებთან მუშაობის თვალსაზრისით;
- » მასწავლებლის მზაობა და მოტივაცია, მხარდაჭერა გაუწიოს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მომავალ მოსწავლეს;
- » მასწავლებლის კომპეტენცია, უპასუხოს კონკრეტული ბავშვის საჭიროებებს და ხელი შეუწყოს სასწავლო პროცესში მის ეფექტურ ჩართვას.

ბავშვისა და მშობლების ვიზიტები სკოლაში

ბავშვებისა და მშობლების ვიზიტები სკოლაში შეიძლება იყოს უფრო ზოგადი, საორიენტაციო ტიპის (სანამ მშობელი სკოლის თაობაზე საბოლოო გადაწყვეტილებას მიიღებს) და სკოლის უკეთ გასაცნობი (ბავშვის კონკრეტულ სკოლაში დარეგისტრირების შემდეგ).

მას შემდეგ, რაც რეგისტრაციის პროცესი დასრულდება და სკოლას ეცოდინება მომავალი პირველკლასელების ვინაობა, მნიშვნელოვანია, რომ ბავშვებს და მშობლებს სასწავლო წლის დაწყებამდე რამდენიმე თვით ან, სულ მცირე, რამდენიმე კვირით ადრე სკოლის გარემოს, ძირითადი პერსონალის (მასწავლებელი, ადმინისტრაციის წარმომადგენლები, სპეციალისტები) და მომავალი თანაკლასელების გაცნობის შესაძლებლობა მიეცეთ.

გამომდინარე იქიდან, რომ მშობლები ერთ-ერთ მთავარ როლს ასრულებენ ბავშვების სკოლაში ტრანზიციის მხარდაჭერაში, აუცილებელია, რომ ისინი ფლობდნენ სრულყოფილ ინფორმაციას სკოლის, აქ არსებული რესურსების, დამატებითი მომსახურებების, სხვადასხვა ადმინისტრაციული საკითხის შესახებ, ამასთანავე, კარგად ჰქონდეთ გაცნობიერებული როგორც სკოლის, ასევე საკუთარი პასუხისმგებლობები ბავშვის განათლების პროცესში. ბავშვისა და მშობლის მიერ სკოლის გასაცნობი ვიზიტები (ჯგუფურად და საჭიროებისამებრ) შეიძლება ხორციელდებოდეს ინდივიდუალურად.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვების დასახვედრად სკოლა სათანადოდ უნდა მოემზადოს. ის ინფორმირებული უნდა იყოს ბავშვის როგორც სპეციფიკურ ინტერესებზე, შესაძლებლობებსა და სირთულეებზე, ასევე, ქცევით თავისებურებებსა და იმ მხარდაჭერაზე, რომელსაც ის იყენებს და სკოლაში ვიზიტის დროსაც შეიძლება დასჭირდეს.

სკოლაში განხორციელებული ვიზიტების შედეგად მშობლები, ისევე როგორც ბავშვები, ბევრად უფრო მშვიდად და უსაფრთხოდ გრძნობენ თავს სკოლის დაწყებასთან დაკავშირებით.

ეფექტიანი ტრანზიციისთვის მნიშვნელოვანია, რომ კონკრეტული სკოლის გარემოს, კლასის დამრიგებლის და თანატოლების გაცნობა მოხდეს მას შემდეგ, რაც ბავშვი დარეგისტრირდება აღნიშნულ სკოლაში და ადგილი ექნება გარანტირებული. კვლევების თანახმად, ბავშვებისთვის საკმაოდ სტრესული შეიძლება აღმოჩნდეს გამოცდილება, როდესაც ახლოს ეცნობიან სკოლას და თანატოლებს, რომელშიც მათი შეყვანა არ იგეგმება/რომელშიც არ ისწავლიან.

ბავშვებისა და მათი მშობლებისთვის სკოლის მიერ ორგანიზებული ვიზიტები შესაძლებელია შემდეგ აქტივობებს მოიცავდეს:

სკოლის გარემოს, სხვადასხვა ფიზიკური სივრცის/მოწყობის, სკოლის ავეჯის, ინვენტარის, სკოლის სველი წერტილების გაცნობა და გამოყენების მოსინჯვა, სკოლის ზარის ხმის მოსმენა და მისი დანიშნულების გაგება, სკოლის სივრცეში ორიენტირება, დამრიგებლის, სკოლის სხვა პერსონალის, მათი როლებისა და ფუნქციების გაცნობა და სხვა. სკოლის გარემოში ბავშვზე დაკვირვება შესაძლებლობას იძლევა, წინასწარ განისაზღვროს, თუ რა შეიძლება მომავალში ბავშვს გაუადვილდეს ან გაუჭირდეს და როგორ შეიძლება ბავშვი, ოჯახი და სკოლა მოემზადონ სასწავლო წლის დაწყებამდე.

ბავშვების მიერ მომავალი თანაკლასელების გაცნობა, ერთობლივი აქტივობების განხორციელება, რომელიც კლასის დამრიგებლის მიერ წინასწარ იქნება დაგეგმილი;

მშობლების მიერ ერთმანეთის გაცნობა, შეხვედრა კლასის დამრიგებელთან, სხვა მასწავლებლებთან, სკოლის სპეციალისტებსა და ადმინისტრაციასთან; მათთვის აქტუალურ შეკითხვებზე პასუხების მიღება და არსებული მოლოდინის გაზიარება. აღნიშნული ტიპის შეხვედრები მნიშვნელოვნად უწყობს ხელს როგორც მშობლებსა და სკოლის წარმომდგენლებს, ასევე, მშობლებს შორის თანამშრომლობითი ურთიერთობების ჩამოყალიბებას.

სკოლისა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების
ბავშვების ერთობლივი აქტივობა

გარემო	სკოლა
მიზანი	ბავშვებისა და მშობლებისთვის სკოლის გარემოსა და სხვადასხვა მიზნობრივი სივრცეების გაცნობა
აქტივობა N1	ბავშვები ათვალიერებენ სკოლის გარემოს და მშობლების დახმარებით ფოტოებს უღებენ სკოლის იმ ადგილებს და ინვენტარს (როგორც შენობის შიგნით, ასევე მის გარეთ), რომლებზეც ყველაზე მეტად მოახდინა მათზე შთაბეჭდილება და მიიპყრო მათი ყურადღება. შემდგომ, უკვე სახლის გარემოში, ბავშვები მშობლებთან ერთად ამზადებენ სკოლის ფოტოალბომს (ციფრულს ან ამობეჭდილი ფოტოებით ხელნაკეთს), უკეთებენ ფოტოებს წარწერებს, საუბრობენ ფოტოებზე და იხსენებენ სკოლაში განხორციელებულ ვიზიტს.
რესურსი	ფოტოაპარატი ან მობილური ტელეფონი, რომელსაც ფოტოების გადაღების შესაძლებლობა აქვს
აქტივობა N2	ბავშვები და მშობლები ნაწილდებიან მცირე ჯგუფებად. მათ უნდა იპოვონ სკოლის გარემოში დამალული რაიმე საგანი. ამისათვის მონაწილეები უნდა მიჰყვნენ იმ მინიშნებებს, რომლებიც სკოლის სხვადასხვა ადგილას არის განთავსებული.
რესურსი	რაიმე საგანი, რომლის დამალვაც მოხდება, სკოლის გარემოში გაკეთებული სხვადასხვა მინიშნება (ისრები, წარწერები, ფურცლები ჩანაწერებით).

სკოლისა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების
ბავშვების ერთობლივი აქტივობა

გარემო	სკოლა
მიზანი	თანატოლების მიერ ერთმანეთის გაცნობა
აქტივობა N1	ბავშვები სხედან მერხებთან წრეში. მასწავლებელი ტომრიდან ან კოლოფიდან იღებს ბავშვების ფურცელზე დაწერილ სახელებს ან ფოტოებს, რომელიც მას წინასწარ აქვს მომზადებული. ის ბავშვი, რომელიც დასახელდა, თანატოლებს აცნობს სახლიდან წამოღებულ მისთვის საყვარელ ნივთს/სათამაშოს და უყვება საკუთარი თავის შესახებ.
რესურსი	სახლიდან წამოღებული ბავშვისთვის საყვარელი ნივთი/სათამაშო, ფურცლები ბავშვების სახელებით ან ბავშვების ფოტოები, ტომარა ან კოლოფი.
შენიშვნა	აღნიშნული აქტივობისთვის ბავშვები წინასწარ არიან მზად.

სკოლისა და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების
ბავშვების ერთობლივი აქტივობა

გარემო	სკოლა
მიზანი	მშობლების და სკოლის წარმომადგენლების მიერ ერთმანეთის გაცნობა, მოლოდინის გაზიარება.
აქტივობა N1	მშობლები ერთ ფერად ფურცლებზე წერენ სკოლის მიმართ არსებულ მოლოდინებს, ხოლო მეორე, ფერად ფურცელზე - საკუთარი თავის მიმართ არსებულ მოლოდინს. კლასის მასწავლებელთან ერთად შეხვედრაში მონაწილეობს ადმინისტრაციის წარმომადგენელიც. მშობლების მიერ დაწერილი „მოლოდინები“ ჯგუფდება და მას შემდეგ, რაც სკოლის წარმომადგენელი გაახმოვანებს მათ, იმართება დისკუსია, თუ როგორ შეიძლება სკოლამ და მშობლებმა ითანამშრომლონ სასწავლო პროცესში, რათა არსებული მოლოდინი გამართლდეს.
რესურსი	ფერადი ბარათები, სანერი საშუალებები

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვების ტრანზიციის მხარდაჭერა

როგორ უკვე აღინიშნა, სკოლის საერთო ტრანზიციის პროგრამის და სტანდარტულად განსაზღვრული აქტივობების ფარგლებში ზოგიერთ ბავშვს შესაძლოა დასჭირდეს დამატებითი სპეციფიკური მხარდაჭერა და ინდივიდუალურად განსაზღვრული პროცედურები.

აღნიშნული დამატებითი, გაფართოებული მხარდაჭერა შეიძლება დასჭირდეთ:

- » ბავშვებს, რომელთაც განვითარებასა და სწავლასთან დაკავშირებული სირთულეებით აქვთ ან ასეთი რისკის ქვეშ იმყოფებიან;
- » ბავშვებს სოციალურად დაუცველი ან ლინგვისტური უმცირესობის წარმომადგენელი ოჯახებიდან;
- » ბავშვებს, რომლებმაც გადაიტანეს მნიშვნელოვანი ფსიქოლოგიური სტრესი (მაგ.: მშობელთა განქორწინება, მათი ავადმყოფობა, ოჯახის წევრის დაკარგვა, იძულებით გადაადგილება, ძალადობა და ა.შ.).

იმ ბავშვების იდენტიფიცირება, რომელთაც გაფართოებული მხარდაჭერა სჭირდებათ / დასჭირდებათ

ინფორმაცია იმ ბავშვების შესახებ, რომელთაც ტრანზიციის პროცესის ინდივიდუალურად მორგება შეიძლება დასჭირდეთ, სკოლამ რამდენიმე გზით შეიძლება მოიპოვოს:

- » სკოლის ვებგვერდზე არსებულ „ბავშვის გასაცნობ ფორმაში“ მშობლის მიერ ბავშვის სპეციალურ საჭიროებების შესახებ განთავსებული ინფორმაციით;
- » სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებთან თანამშრომლობით;
- » სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვებისთვის განსაზღვრული წინასწარი რეგისტრაციის შედეგად და სამინისტროს მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნის გაცნობით;
- » ტრანზიციის ხელშეწყობი სკოლის სტანდარტული პროგრამის განხორციელების პროცესში.

ამრიგად, სკოლას შეუძლია სწავლის დაწყებამდე რამდენიმე თვით ან, სულ მცირე, რამდენიმე კვირით ადრე უკვე ნათელი წარმოდგენა იქონიოს სკოლაში მომავალ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვების შესახებ, ბავშვთან დაკავშირებულ სხვადასხვა პირთან/სპეციალისტთან თანამშრომლობით უფრო სიღრმისეული ინფორმაცია მიიღოს ბავშვის შესახებ და საჭიროების შემთხვევაში შეადგინოს ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმა, რათა მაქსიმალურად მომზადებული დახვდეს ბავშვს.

სკოლის საჭიროებების და რესურსების განსაზღვრა

მას შემდეგ, რაც ბავშვის ინდივიდუალურ საჭიროებებს გაეცნობა, მნიშვნელოვანია, რომ სკოლამ საკუთარი რესურსები და საჭიროებებიც განსაზღვროს იმ კონკრეტულ ბავშვთან მიმართებით, რომელსაც გაფართოებული მხარდაჭერა სჭირდება ტრანზიციის პროცესში, გააანალიზოს, რამდენად არის თავად მზად ბავშვის დასახვედრად. საკუთარი რესურსებისა და საჭიროებების შეფასება სკოლას შესაძლებლობას მისცემს სხვადასხვა წინამოსამზადებელი ღონისძიებები გაატაროს ჯერ კიდევ სასწავლო წლის დაწყებამდე.

სკოლის მომზადება შეიძლება მოიცავდეს: მასწავლებლებისა და ინკლუზიური განათლების სპეციალისტების პროფესიულ გაძლიერებას ბავშვთან დაკავშირებულ კონკრეტულ საკითხებში, სკოლის ფიზიკური გარემოს გარკვეულ ადაპტაციას, ცვლილებას კლასების განთავსებაში (მაგ.: ბავშვის კლასის პირველ სართულზე განთავსება ეტლით მოსარგებლე მომავალი პირველკლასელისთვის ან აკუსტიკურად უფრო ხელსაყრელი კლასის შერჩევა სმენის სირთულეების მქონე ბავშვისთვის).

რესურსებისა და საჭიროებების გასაანალიზებლად სკოლამ შესაძლოა შემდეგი კითხვები დაუსვას საკუთარ თავს:

- » რამდენად აკმაყოფილებს სკოლის ფიზიკური გარემო და მისი მოწყობა ბავშვის საჭიროებებს;
- » არსებობს თუ არა სკოლაში საჭირო ინვენტარი, რაც ბავშვს შეუქმნის შესაძლებლობას, სხვებთან თანაბარ პირობებში მიიღოს მონაწილეობა სასწავლო და საგანმანათლებლო პროცესებში;
- » ფლობენ თუ არა მასწავლებლები საჭირო კომპეტენციებს იმისათვის, რომ უპასუხოთ ბავშვის ქცევის და კომუნიკაციის თავისებურებებს, შეარჩიონ და ეფექტურად გამოიყენონ სწავლების შესაბამისი მეთოდები და სტრატეგიები;
- » არსებობს თუ არა სკოლაში საჭირო დამატებითი მომსახურება და პროფესიონალები, რომლებიც იბრუნებენ სასწავლო პროცესში მოსწავლის სრულფასოვან ჩართვაზე.

აღნიშნული ანალიზის შემდეგ სკოლამ უნდა განსაზღვროს ის ღონისძიებები და გასატარებელი ცვლილებები, რომლებიც კონკრეტული ბავშვის დასახვედრად არის აუცილებელი.

ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმა

აუცილებლობის შემთხვევაში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვებისთვის სკოლაში უნდა დაგეგმოს ინდივიდუალური ტრანზიციის პროცესი, რომელიც ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმაში აისახება.

ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმა წარმოადგენს დოკუმენტს, რომლის მიზანია ბავშვის და სკოლაში ტრანზიციასთან დაკავშირებული ოჯახის საჭიროებების ანალიზი და ამის საფუძველზე ტრანზიციის მიმდინარე ეტაპისთვის რეგულაციური აქტივობების განსაზღვრა. დოკუმენტში ნათლად აისახება სკოლაში ბავშვის ეფექტიანი გადასვლისა და ჩართვისთვის აუცილებელი ღონისძიებები, მათზე პასუხისმგებელი პირები და განხორციელების ვადები. აღნიშნული დოკუმენტი ერთობლივად დგება ტრანზიციის ხელშეწყობი გუნდის მიერ, რომლის მონაწილეს სკოლის წარმომადგენლებთან ერთად მშობლები და ბავშვთან დაკავშირებული სხვა მნიშვნელოვანი პირები/ მხარეები არიან.

ტრანზიციის გეგმის დოკუმენტი ათვალსაჩინოებს ყველა იმ აქტივობას, რომელიც ხორციელდება ბავშვის უშუალო მონაწილეობით მისი ოჯახისა და სხვა ჩართული პირების მიერ. ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმა შეიძლება მოიცავდეს ისეთი აქტივობებს/ღონისძიებებს, როგორიცაა:

- » ბავშვის საჭიროებების სიღრმისეული შეფასება (იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ბავშვის შეფასება ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმის შედგენამდეა ჩატარებული);
- » სკოლაში ბავშვის ტრანზიციის მხარდამჭერი ქსელის განსაზღვრა-ფორმირება (იმ შემთხვევების გარდა, როდესაც ტრანზიციის მხარდამჭერი ქსელი ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმის შედგენამდეა ფორმირებული);
- » გაერთიანებული შეხვედრა/შეხვედრები ყველა ჩართული პირის/მხარის მონაწილეობით;
- » ბავშვისა და ოჯახის სკოლისათვის მოსამზადებელი აქტივობები (მაგ.: სახლის, სკოლამდელი აღზრდის ან თერაპიულ გარემოში ბავშვთან სკოლაში დამოუკიდებლად ფუნქციონირებისთვის აუცილებელ უნარებზე მუშაობა, ვიზიტები და სხვა);
- » ბავშვის დასახვედრად სკოლის მიერ გასატარებელი აქტივობები (მაგ.: სკოლის გარემოს აკომოდაცია, მხარდამჭერი სპეციალისტის შერჩევა/მომზადება, მასწავლებლის პროფესიული გაძლიერების ტრენინგი, სასწავლო პროცესისთვის დამატებითი მასალის მოპოვება, მომავალი თანაკლასელებისთვის ბავშვის გასაცნობად შესაბამისი ფორმატის შემუშავება და სხვა).

მაგალითის სახით მოცემული ცხრილი ასახავს ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმის ფარგლებში დაგეგმილ ზოგიერთ აქტივობას

აქტივობა	განხორციელების ვადა/ თარიღი	პასუხისმგებელი მხარე/პირი	შენიშვნა
ბავშვის და მშობლის ინდივიდუალური საორიენტაციო ვიზიტი სკოლაში	ივნისი	ტრანზიციის კოორდინატორი	
ბავშვის ვიზიტი სკოლაში მომავალი თანაკლასელების გაცნობის მიზნით	ივლისის ბოლო	ტრანზიციის კოორდინატორი, კლასის დამრიგებელი	
ბავშვთან ტელეტის საჭიროების გამოხატვაზე მუშაობა	15 სექტემბრამდე	თერაპევტი, მშობელი	
სასწავლო პროცესისთვის ასისტენტის მოძიება და მომზადება	15 სექტემბრამდე	სკოლის ადმინისტრაცია, მშობელი	
საკლასო ოთახის ორგანიზება პირველ სართულზე	15 სექტემბრამდე	სკოლის ადმინისტრაცია	
ბავშვისთვის ასისტენტის ოფიციალურად დაქირავება	15 სექტემბრამდე	სკოლის ადმინისტრაცია	

სკოლაში ბავშვის ტრანზიციის მხარდამჭერი ქსელის ფორმირება და გაერთიანებული შეხვედრის ორგანიზება

ტრანზიციის პროცესი სექტორებს შორის თანამშრომლობას გულისხმობს. როგორც ვნახეთ, ბავშვის ფუნქციონირების შესახებ სრულფასოვანი ინფორმაციის მოპოვება სკოლას შეუძლია ისეთი ჩართული მხარეებისგან, როგორიცაა სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულების, სხვადასხვა სოციალური სერვისის წარმომადგენელი თერაპევტები, სამინისტროს მულტიდისციპლინური გუნდი. სკოლამ აღნიშნული პირები და მხარეები მოკავშირედ და მხარდამჭერად უნდა განიხილოს, რადგან მათი მხარდაჭერა არა მარტო ბავშვის შესახებ ინფორმაციის მიწოდებაში მდგომარეობს, არამედ ტრანზიციის მთლიან პროცესში მონაწილეობაში მას შემდეგაც კი, როდესაც ბავშვი ფორმალურად დაიწყებს სკოლას. ჩართულმა სპეციალისტებმა შეიძლება სკოლას გაუმზადონ საკუთარი გამოცდილება და ექსპერტიზა კლასში ბავშვის ქცევის მართვის, ეფექტური კომუნიკაციის, თანატოლებთან ურთიერთობისა და სასწავლო პროცესში გამოსაყენებელი სტრატეგიების კუთხით. ბავშვის ირგვლივ ფორმირებული მხარდამჭერი გუნდის აუცილებელ და მნიშვნელოვან წევრს მშობელი წარმოადგენს და სწორედ მშობელია ის წამყვანი ფიგურა, რომელიც სკოლასა და ბავშვთან დაახლოებულ სხვა პირებს/პროფესიონალებს აკავშირებინებს ერთმანეთთან.

სკოლამ კოორდინირება უნდა გაუწიოს ბავშვთან დაკავშირებული სხვადასხვა სექტორის წარმომადგენელთა გაერთიანებულ შეხვედრას, რომლის დროსაც მოხდება ბავშვის შესახებ ინფორმაციის ერთმანეთისთვის გაზიარება, მხარდაჭერის გზების ერთობლივად განსაზღვრა და საჭიროების შემთხვევაში ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმის შემუშავება. გამომდინარე იქიდან, რომ სხვადასხვა სფეროში მომუშავე ადამიანების ერთობლივი შეხვედრების ორგანიზება ხშირად გამოწვევას წარმოადგენს, აღნიშნული პრობლემის შედარებით მარტივად გადაჭრა ონლაინშეხვედრის ორგანიზებით არის შესაძლებელი ისეთი ვებპლატფორმის გამოყენებით, როგორიცაა, მაგალითად, Zoom, FB messenger, Skype ან სხვა ნებისმიერი ინტერნეტპლატფორმა.

ძალიან მნიშვნელოვანია ასეთი მხარდამჭერი ქსელის ფორმირება და შენარჩუნება სკოლისთვის, რათა საუკეთესო სახით უზასუხოს ბავშვის ფუნქციონირებასა და სასწავლო პროცესში ჩართვასთან დაკავშირებულ საჭიროებებს.

სასწავლო წლის დაწყების შემდეგ ჩართული მხარეების მიერ გაწეული მხარდაჭერა შეიძლება მოიცავდეს:

- » სპეციალისტის ვიზიტს სკოლაში და ბავშვზე დაკვირვებას სასწავლო პროცესში, მასწავლებლის, სკოლის სპეციალისტების კონსულტირებას;
- » სკოლისთვის სატელეფონო ან და ონლაინკონსულტაციის გაწევას;
- » წერილობითი რეკომენდაციების გაზიარებას სკოლისთვის;
- » ბავშვთან გამოსაყენებელი დამხმარე სასწავლო მასალის მომზადება-გაზიარებას სკოლისთვის;
- » სასკოლო ცხოვრებაში ბავშვის ეფექტური ჩართვისათვის მნიშვნელოვანი უნარების გაძლიერებაზე მუშაობას თერაპიულ გარემოში.

სკოლის დანყების შემდგომი მხარდაჭერა - პირველი დღეები სკოლაში

ტრანზიციის ხელშეწყობის პროცესი არ სრულდება ახალი სასწავლო წლის ფორმალური დანყებით და ბავშვის სკოლაში ფიზიკური მისვლით. ბავშვისთვის გაწეული მხარდაჭერის შენარჩუნება მნიშვნელოვანია მანამ, სანამ ეს ახალი გარემო არ გახდება ბავშვისთვის უკვე კარგად ნაცნობი/ჩვეული და ემოციურად უსაფრთხო. ასეთივე ემოციური უსაფრთხოების მდგომარეობა მნიშვნელოვანია მშობლებისთვისაც. ამ თვალსაზრისით განსაკუთრებით დიდი ყურადღება უნდა დაეთმოს ბავშვებისთვის სკოლის დანყების პირველი დღეების დაგეგმვას.

სკოლის პირველი დღე განსაკუთრებულად ემოციურია ბავშვების უმეტესობისთვის. სკოლამ უნდა გაითვალისწინოს, რომ პირველკლასელების დახვედრის სტანდარტული პროცედურა შესაძლოა ყველა ბავშვის ინდივიდუალურ საჭიროებებს არ ეხმებოდეს. მაგალითისთვის, ბავშვისთვის შეიძლება სტრესული იყოს ხალხმრავალი და ზედმეტად ხმაურიანი გარემო, მშობლის გარეშე უცხო ადამიანების გარემოცვაში აღმოჩენა და სხვა, იმის მიუხედავად, რომ სკოლის დანყებას წინ შესაძლოა ბავშვის მოსამზადებელი აქტივობები უსწრებდა.

მნიშვნელოვანია, რომ ტრანზიციის პროგრამით განსაზღვრული იყოს პირველი დღის ღონისძიებები და პირველი სასწავლო დღეების ფარგლებში ბავშვებისა და მშობლებისთვის გასაწევი მხარდაჭერა. ტრანზიციის პროგრამა უნდა ითვალისწინებდეს ისეთ ასპექტებს, როგორიცაა:

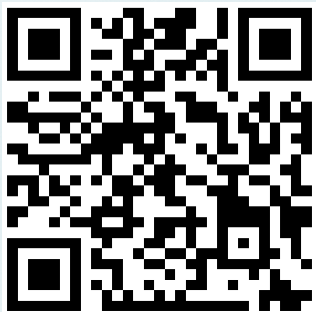
- » როგორ არგებს სკოლა პირველ დღეს ბავშვის ინდივიდუალურ საჭიროებებს (როდესაც განსაკუთრებული საჭიროება იკვეთება);
- » როგორ რეაგირებს სკოლა, თუ ბავშვი პირველ დღეს/დღეებში სტრესს განიცდის;
- » როგორ რეაგირებს სკოლა, როცა ბავშვს უჭირს გაკვეთილზე/გაკვეთილებზე მშობლის გარეშე დარჩენა;
- » როგორ უწყობს ხელს სკოლა ბავშვს, როცა მას თანატოლებთან ურთიერთობის დამყარება უჭირს;
- » რა ღონისძიებებს ატარებს მშობელთან თანამშრომლობითი ურთიერთობის დასამყარებლად სკოლის დანყების პირველივე დღეებიდან.

სკოლაში პირველი დღის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან აქტივობას წარმოადგენს ბავშვების მიერ ერთმანეთის გაცნობა. ცალკეულ სკოლას შესაძლოა მოსწავლეების მიერ ერთმანეთის გაცნობის განსხვავებული ფორმატი ჰქონდეს შემუშავებული, თუმცა, აუცილებელია, რომ თანატოლების გაცნობისა და საკუთარი თავის წარდგენის აქტივობა მაქსიმალურად ითვალისწინებდეს კლასში მყოფი ბავშვების ინდივიდუალურ საჭიროებებს. სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე იმ ბავშვების შემთხვევაში, რომელთაც სხვადასხვა მიზეზით კომუნიკაციის და საკუთარი თავის წარდგენის სირთულე აქვთ, თანატოლებისთვის ბავშვის გაცნობის ეფექტური საშუალება შეიძლება იყოს საკომუნიკაციო პასპორტი, რომელიც მარტივი, პოზიტიური და ყველასათვის მისაწვდომი ფორმით შეჯამებულად ასახავს ინფორმაციას ბავშვის შესახებ, მის ხედვებს, ინტერესებს, ძლიერ მხარეებს, საჭიროებებს, ბავშვთან კომუნიკაციის დამყარების ყველაზე ეფექტურ გზებს და სხვა. საკომუნიკაციო პასპორტი ბავშვის შესახებ ინფორმაციასთან ერთად შესაძლოა მოიცავდეს შესაბამის ვიზუალურ მასალასაც. ამრიგად, ეს არის სასარგებლო, ინფორმაციული და სახალისო დოკუმენტი, რომელიც შეიძლება მომზადდეს მშობლის მიერ ბავშვის ჩართულობით.

საკომუნიკაციო პასპორტის მომზადება დამრიგებელმა მშობელთან სასწავლო წლის დაწყებამდე უნდა შეათანხმოს და სკოლის პირველ დღეს ბავშვს მისი საშუალებით კლასისთვის თავის გაცნობაში დაეხმაროს.

საკომუნიკაციო პასპორტის მომზადების შესახებ მეტი ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ ბმულზე: <http://inclusion.ge/res/docs/2020090516172537716.pdf>

დაასკანერეთ QR კოდი და
იხილეთ დამატებითი ინფორმაცია
საკომუნიკაციო პასპორტის შესახებ.

მხარდაჭერილი ტრანზიციის შედეგები - პროცესის შეფასება

სწავლის დაწყების პირველ პერიოდში სკოლამ უნდა განსაზღვროს, შეიძლება თუ არა სკოლაში ბავშვების ტრანზიცია წარმატებულად ჩაითვალოს და ხომ არ სჭირდება რომელიმე ბავშვს და/ან მშობელს დამატებითი მხარდაჭერა. აღნიშნული მიზნით სკოლას შეუძლია ხელმძღვანელობა შესაბამისი ინდიკატორებით.

წარმატებული ტრანზიციის ინდიკატორები:

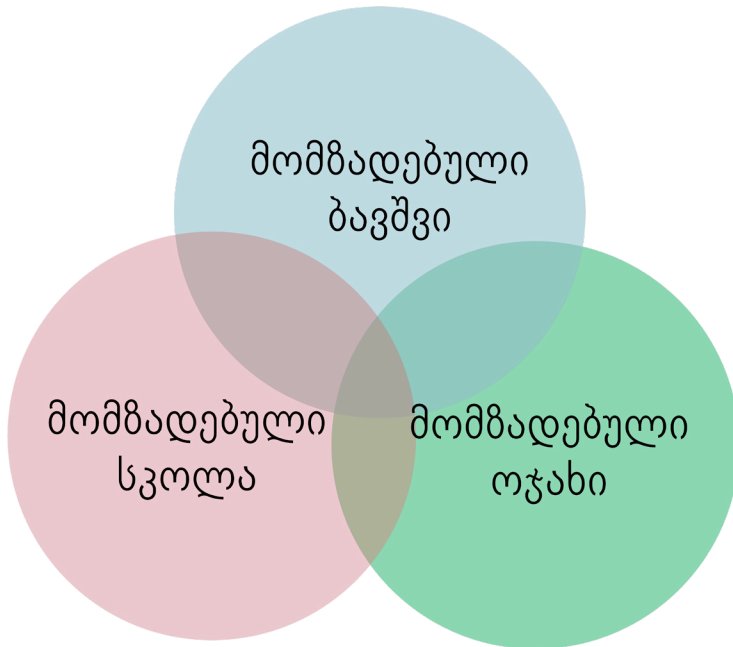
- » ბავშვი ადვილად შორდება მშობელს სკოლაში მისვლისას და მშვიდად რჩება მის გარეშე;
- » ბავშვი თავს გრძნობს უსაფრთხოდ, დაცულად;
- » საჭიროების შემთხვევაში ბავშვი ითხოვს დახმარებას და იღებს მას;
- » სკოლის გარემოში ბავშვი ავლენს სოციალურ და ემოციურ შეგუებას;
- » ბავშვი მონაწილეობს სასწავლო პროცესში და იღებს უწყვეტ სასწავლო გამოცდილებას;
- » ბავშვი ავლენს ცოდნას სკოლის გარემოს - ფიზიკური სივრცის, სასკოლო რუტინის, ძირითადი პერსონალისა და მათი როლების შესახებ;
- » ბავშვი ურთიერთობს თანატოლებთან, იძენს და ინარჩუნებს მეგობრებს;
- » ბავშვი სვამს კითხვებს, იძლევა პასუხებს და მონაწილეობს საკლასო დისკუსიებში/აქტივობებში;
- » ბავშვი ავლენს სწავლისადმი დისპოზიციას, იკვლევს, მოსინჯავს სიახლეებს;
- » ბავშვი ამყარებს პოზიტიურ კომუნიკაციას მასწავლებლებსა და სკოლის თემის სხვა წარმომადგენლებთან;
- » ბავშვს ჩამოუყალიბდა საკუთარი თავის, როგორც მოსწავლის აღქმა და აქვს სკოლის თემთან მიკუთვნებულობის განცდა;
- » მშობელი ადვილად ტოვებს ბავშვს სკოლის გარემოში და არ შფოთავს საკუთარი მეთვალყურეობის გარეშე მისი დატოვების გამო;
- » ოჯახი ჩართულია ბავშვის სასკოლო ცხოვრებაში და თანამშრომლობს ბავშვის სწავლების პროცესში;
- » ოჯახსა და სკოლას შორის ურთიერთობა ორმხრივი და პატივისცემაზე დაფუძნებულია;
- » საგანმანათლებლო პერსონალი ხელს უწყობს მშობლებს კომპეტენციისა და თვითდაჯერებულობის შეძენაში ბავშვის მხარდაჭერის პროცესში.

ამასთანავე, მნიშვნელოვანია, რომ სკოლამ სრული პროცესის და ტრანზიციის პროგრამის შეფასება განახორციელოს თვითრეფლექსიის ინსტრუმენტის გამოყენებით. თვითრეფლექსიის შედეგებზე დაყრდნობით და არსებული პრაქტიკის გაანალიზებით მას მომავალი პირველკლასელების დასახვედრად უფრო ეფექტიანად მომზადების და ტრანზიციის პროგრამაში საჭირო ცვლილებების გატარების შესაძლებლობას მიეცემა.

მხარდაჭერილი ტრანზიციის შედეგები

როგორც ვნახეთ, სკოლაში ტრანზიცია დროში განსაზღვრული პროცესია და ყველა ბავშვისთვის განსხვავებულ პერიოდს, ხანგრძლივობას და მხარდაჭერის ფორმებს შეიძლება მოიცავს. რაც უფრო ადრე იწყება ბრუნვა ბავშვის სკოლაში გადასანაცვლებლად მომზადებაზე, მით უფრო მეტად მომზადებული ხვდება ახალ სასწავლო პროცესს როგორც ბავშვი, ასევე მისი ოჯახი და მიმღები გარემო, სკოლა. სწორედ აღნიშნულ პერსპექტივას ეფუძნება ტრანზიციის უზრუნველყოფის თანამედროვე საერთაშორისო პრაქტიკა, რომლის ფარგლებშიც „სკოლისათვის მზაობა“ არამარტო ბავშვის, არამედ ოჯახის, თემის მზაობასაც მოიაზრებს. აღნიშნული მრავალი ფაქტორის ურთიერთქმედება და ყველა ჩართული მხარის „მზაობა“ ახდენს ყველაზე მნიშვნელოვან გავლენას წარმატებულ ტრანზიციასა და სკოლის პოზიტიურ დაწყებაზე.

შესაბამისად, დაგეგმილი და მხარდაჭერილი ტრანზიციის შედეგები პოზიტიურად აისახება ყველა ჩართულ მხარეზე:

ბავშვები:

- » პოულობენ პასუხებს კითხვებზე, თუ როგორია ახალი გარემო? რა აქტივობები დახვედრათ ახალ გარემოში? რა მოხდება/რა ხდება იქ განსხვავებული? რას მოელოან მისგან ახალ გარემოში? რა მოლოდინი შეიძლება ჰქონდეთ თავად? რა ცვლილებები მოხდება მათ ცხოვრებაში?
- » ბევრად უფრო უსაფრთხოდ და დაცულად გრძნობენ თავს ახალ გარემოში, მეტად არიან დაკავშირებული სკოლის თემთან, უფრო ეფექტურად ამყარებენ კომუნიკაციას და თავდაჯერებულად გრძნობენ თავს;
- » შემდგომში უკვე გამოხატავენ მეტ ჩართულობას სასწავლო პროცესში, ავლენენ მეტ ავტონომიურობას და სწავლისადმი მეტ ინტერესს, დისპოზიციას და ენთუზიაზმს;
- » ბავშვები იყენებენ სკოლის კონტექსტში მანამდე მიღებულ ცოდნასა და გამოცდილებას, გადააქვთ ის ახალ სიტუაციაში.

მშობლები:

- » ნაკლებად შფოთავენ ბავშვის სკოლაში წასვლასთან დაკავშირებით, რადგან სათანადოდ ინფორმირებულები ხდებიან სკოლაში მიმდინარე აქტივობების, სკოლის რესურსების, მოთხოვნების და ბავშვზე პასუხისმგებელი პირების შესახებ;
- » მეტ თავდაჯერებულობას, უსაფრთხოების განცდას იძენენ და მეტ ნდობას უცხადებენ სკოლას;
- » მომავალშიც მეტად ერთვებიან სკოლის ცხოვრებაში და მისი მოკავშირეები ხდებიან ბავშვის სწავლა-სწავლების პროცესში.

სკოლა:

- » წინასწარ ინფორმირებულია ბავშვის საჭიროებებისა და შესაძლებლობების, ასევე ოჯახის რესურსების შესახებ და სწორი მოლოდინით ხვდება ბავშვს;
- » წინასწარ ამზადებს ბავშვისთვის საჭირო ადამიანურ თუ მატერიალურ-ტექნიკურ რესურსს და მეტად მომზადებული ხვდება ბავშვს;
- » უფრო წარმატებული ხდება ბავშვის სწავლა-სწავლების პროცესში, წინასწარ აძლიერებს ბავშვის მომავალ მასწავლებლებს და სპეციალისტებს, რაც მომავალში ამცირებს წარუმატებლობებს;
- » მნიშვნელოვან და მდგრად მოკავშირეებსა და მხარდამჭერებს იძენს მშობლებისა და სხვა ჩართული მხარეების სახით, რომლებიც ჩაერთვნენ ტრანზიციის პროცესში.

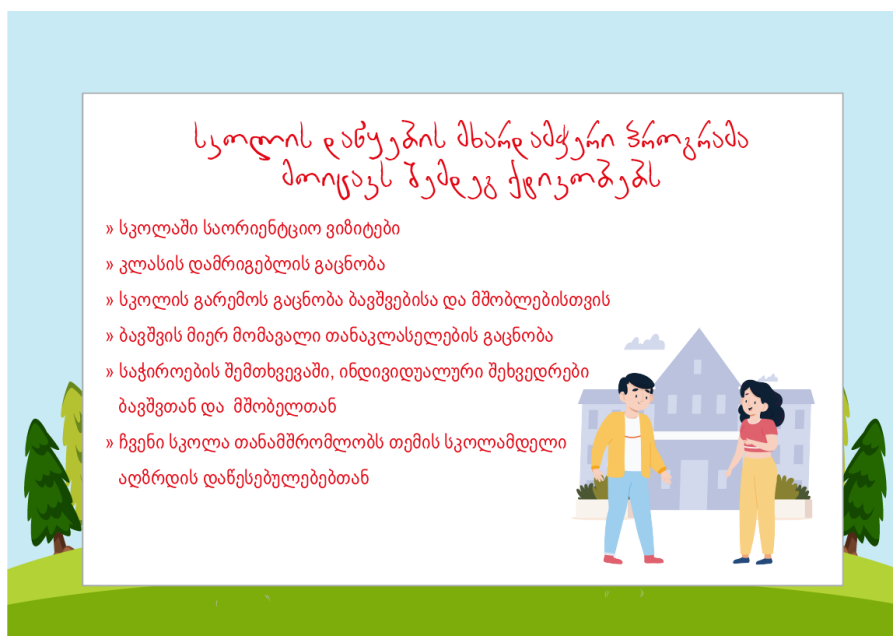
სკოლის ტრანზიციის პროგრამა (მაგალითი) 12 თვე სასწავლო წლის დაწყებამდე

ტრანზიცია მიმდინარე პროცესია. შესაბამისად, ბევრი აქტივობა (მაგ.: თანამშრომლობა სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებთან, კომუნიკაცია დაინტერესებულ მშობლებთან და სხვა) შეიძლება მთელ წელს მოიცავდეს. ცხრილში წარმოდგენილი აქტივობები და პერიოდები მხოლოდ ნიმუშს წარმოადგენს და შესაძლოა საჭიროებდეს შეცვლასა და მორგებას ცალკეული სკოლის მიერ.

ასევე გასათვალისწინებელია, რომ ტრანზიციის პროცესი ინდივიდუალური ბავშვის უნიკალურ საჭიროებებს უნდა ეხმიანებოდეს და მასზე იყოს მაქსიმალურად მორგებული. ამრიგად, ცალკეული ბავშვის შემთხვევაში ტრანზიციის პროცესს განსხვავებული ხანგრძლივობა და განსხვავებული აქტივობები შეიძლება ჰქონდეს, ვიდრე ცხრილშია მოცემული.

სექტემბერი ოქტომბერი	ნოემბერი დეკემბერი	იანვარი თებერვალი მარტი	აპრილი მაისი	ივნისი ივლისი აგვისტო	სექტემბერი ოქტომბერი
» ბავშვების ადაპტირება სკოლის გარემოსა და სასწავლო პროცესთან; » ტრანზიციის პროცესის შეფასება; » ტრანზიციის კოორდინატორი ს განსაზღვრა მომავალი წლისთვის; » აინფორმაციო ბროშურის განახლება სკოლის მიერ; » საჭირო ცვლილებების შეტანა ტრანზიციის პოლიტიკასა და პრაქტიკაში; » ვლილებების შეტანა სკოლის ტრანზიციის პროგრამაში;	» ერთობლივი ღონისძიებების დაგეგმვა/შეთანხმება სკოლებისა და სხვა უწყებების მიერ (მაგ.: ბაღთან); » რეგისტრაციისა და ბავშვის გასაცნობი ფორმის განთავსება/განახლება სკოლის ვებგვერდზე; » ბავშვის გასაცნობი ფორმების დამუშავება, კომუნიკაციის დამყარება დაინტერესებულ მშობლებთან;	» ერთობლივად დაგეგმილი აქტივობების განხორციელება ბაღებთან; » სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვების სკოლაში რეგისტრაცია.	» ღია ბარათის გაგზავნა დარეგისტრირებულ ბავშვებთან და კომუნიკაციის ინიცირება; » სსსმ ბავშვების ტრანზიციის გაერთიანებული შეხვედრები, ტრანზიციის გეგმის შედგენა; » ინდივიდუალური საორიენტაციო ვიზიტები სკოლაში;	» კლასების დაკომპლექტება; » ბავშვების და ოჯახების საორიენტაციო ვიზიტები სკოლაში;	» სკოლის გარემოსთან ბავშვების შეგუების ხელშეწყობა; » ტრანზიციის პროცესის შეფასება; » სკოლის პოლიტიკასა და პრაქტიკაში ტრანზიციის მხარდაჭერასთან დაკავშირებით შესაბამისი ცვლილებების განსაზღვრა;

სკოლის საინფორმაციო ბროშურის მაგალითი

აუზავს განსაკუთრებული საჭიროებები აქვს:

- » მაქსიმალურად შეგუდებით, რომ სკოლის გარემო მომზადებული დახვდეს ბავშვს
- » სასწავლო პროცესში ბავშვს გავეწვევთ საჭირო მხარდაჭერას
- » მოვანყობთ გაერთიანებულ შეხვედრებს, რომელზეც უფრო კარგად გავიცნობთ ბავშვს
- » შევადგენთ ბავშვის სკოლაში შემოსვლის ხელშეწყობის ინდივიდუალურ გეგმას, რომელიც გაუადვილებს ბავშვს სკოლის დაწყებას
- » გეგმის შედგენაში შეიძლება ჩაერთონ ბავშვის ბალის აღმზრდელები, თერაპევტები, ბავშვთან დაკავშირებული ყველა მნიშვნელოვანი პირი ვისაც თქვენ ჩათვლით საჭიროდ და რათქმა უნდა თქვენ!

გაეცანი ჩვენს სკოლას:

- » ჩვენი სკოლა ღიაა ყველა ბავშვისთვის, მათ შორის განსაკუთრებული საჭიროების მქონე ბავშვებისთვის
- » თუ ჯერ არ გაქვთ შერჩეული სკოლა, შეგიძლიათ გვესტუმროთ და უფრო ახლოს გაგაცნობთ ჩვენს სკოლას
- » ჩვენ სკოლაში ფუნქციონირებს სპორტული და ხელოვნების კლასგარეშე წრეები
- » სკოლიდან 300მ დაშორებით არის საცურაო აუზი
- » სკოლა ხელმისაწვდომია საზოგადოებრივი ტრანსპორტისთვის
- » სკოლას ჰყავს დამხმარე სპეციალისტთა ჯგუფი: სპეციალური მასწავლებლები და ფსიქოლოგი
- » სკოლის შესასვლელი და სველი წერტილები ადაპტირებულია ეტლით მოსარგებლე ბავშვებისთვის;

ბავშვის გასაცნობად

გთხოვთ, შეავსოთ სკოლის ვებ-გვერდზე განთავსებული ბავშვის გასაცნობი ფორმა, რომელიც დაგვეხმარება უკეთ გავიცნოთ ბავშვი და სათანადოდ მომზადებული დავხვედეთ მას.

მედი ინფორმაციისთვის:

მოგწერეთ ჩვენს ელექტრონულ ფოსტაზე: XXX@XX.XX

დაგვიკავშირდით ნომერზე: XXX XX XX XX

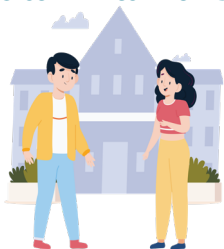
გვესტუმრეთ მისამართზე: XX XX

თქვენი სკოლა გელით!

სკოლის ფოტოალობის მაგალითი

გაეცანით ჩვენს სკოლას

ჩვენი სკოლის შენობა

სკოლის დერეფანი

კლასები პირველკლასელებისთვის

სპორტული დარბაზი

სველი წერტილები

სკოლის სასადილო

სკოლის სვერი

ინდივიდუალური ტრანზიციის გეგმის ფორმა (ნიმუში)

ტრანზიციის პროცესის დაწყების თარიღი	რიცხვი / თვე / წელი ----- / ----- / -----
-------------------------------------	--

ინფორმაცია ბავშვის შესახებ	
ბავშვის სახელი / გვარი	
ბავშვის ასაკი	
ბავშვის დაბადების მონუმბის ნომერი	

ინფორმაცია ოჯახის შესახებ	
მშობლის / კანონიერი წარმომადგენლის სახელი / გვარი	
მშობლის / კანონიერი წარმომადგენლის ტელეფონი	
მშობლის / კანონიერი წარმომადგენლის ელექტრონული მისამართი	
ბავშვის საცხოვრებელი მისამართი	

ინფორმაცია გამშვები დაწესებულების / დაწესებულებების შესახებ			
☐ სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება	☐ ადრეული ინტერვენციის პროგრამა	☐ რეაბილიტაცია / აბილიტაციის მომსახურება	☐ სხვა -----
დაწესებულების სახელი -----	დაწესებულების სახელი -----	დაწესებულების სახელი -----	დაწესებულების სახელი -----
მისამართი: -----	მისამართი: -----	მისამართი: -----	მისამართი: -----
ელფოსტა: -----	ელფოსტა: -----	ელფოსტა: -----	ელფოსტა: -----
ტელეფონი: -----	ტელეფონი: -----	ტელეფონი: -----	ტელეფონი: -----
ტრანზიციის მხარდაჭერი პირი: -----	ტრანზიციის მხარდაჭერი პირი: -----	ტრანზიციის მხარდაჭერი პირი: -----	ტრანზიციის მხარდაჭერი პირი: -----

ინფორმაცია მიმღები დაწესებულების შესახებ (ივსება მიმღები დაწესებულების შერჩევის შემდეგ)	
☐ სკოლა ☐ სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება ☐ სხვა -----	
დაწესებულების სახელი:	
მისამართი:	
ელფოსტა:	
ტელეფონი:	
ტრანზიციის მხარდამჭერი პირი:	

შენიშვნა: ქვემდებარე ბლოკი ივსება ტრანზიციის გუნდის ყოველი ახალი შეხვედრისას

ტრანზიციის გუნდის ----- შეხვედრა		რიცხვი / თვე / წელი ----- / ----- / -----	
მონაწილე პირები			
პოზიცია ----- ----- -----		სახელი / გვარი ----- ----- -----	
გეგმა მონაწილე მხარეებისთვის			
აქტივობა	განხორციელების ვადა / თარიღი	პასუხისმგებელი მხარე / პირი	შენიშვნა
1.			
2.			
3.			
4.			
შედეგი: (ივსება მომდევნო შეხვედრაზე შესრულებულ აქტივობებზე რეფლექსიის საფუძველზე)			

თუ გსურთ, გადმოწეროთ ინდივიდუალური
ტრანზიციის გეგმის ფორმა (ნიმუში),
დაასკანერეთ კოდი.

